

Asia: VN/1752/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen täydentämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Laki jätelain muuttamisesta ja pykäläperustelut

9 §. Tuotteita koskevat huolehtimisvelvollisuudet ja kiellot

-

22 §. Valtion viranomaiset

-

24 a §. Markkinavalvonta

Lakiehdotuksen 24 a §:n mukaan ”Elintarvikelain (297/2021) 27 §:ssä tarkoitettu kunnan elintarvike[valvonta]viranomaisen valvoo markkinavalvontaviranomaisena pakkausasetuksen 7 artiklan 1 kohdan a-c alakohdan ja 2 kohdan a-c alakohdan vaatimusten noudattamista. Ruokavirasto osallistuu tämän valvonnan suunnitteluun, ohjaukseen ja kehittämiseen valtakunnallisesti.”

Pakkausasetuksen 7 artikla koskee kierrätysmateriaalin vähimmäisosuutta muovipakkauksissa. Vaatimuksen noudattamisen seuranta ei kuulu kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen ydintehtävään, joka on kuluttajien terveyden ja taloudellisten etujen suojeleminen varmistamalla elintarvikkeiden ja elintarvikekontaktimateriaalien turvallisuus, elintarvikkeiden hyvä terveydellinen ja muu elintarvikesäännösten mukainen laatu ja elintarvikkeista ja elintarvikekontaktimateriaaleista annettavien tietojen riittävyys ja oikeellisuus. Lakiehdotuksessa ei ole avattu, millä tavalla valvonta tulee suorittaa. Esityksen perustelujen mukaan ”Valvonta kohdistuisi elintarvikekontaktimateriaalipakkauksia valmistaviin laitoksiin ja maahantuojiin. Näiden valvonta olisi tarkoituksenmukaista säätää kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen tehtäväksi, joka elintarvikelain (297/2021) 2, 13 ja 27 §:ien nojalla muutoinkin tarkastaa elintarvikekontaktimateriaaleja valmistavat, jatkojalostavat ja maahantuovat yritykset. Pakkausasetuksen määritelmät ja laskentatavat poikkeavat kontaktimateriaaleja koskevasta sääntelystä tuovat uusia vaatimuksia kontaktimateriaaleja koskevaan sääntelyyn. Käytännössä kunnan elintarvikevalvontaviranomainen valvoisi laitoksia Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti.”

Muutoksen aiheuttamaa työmäärää ja sen vaikutusta ydintehtävän hoitamiseen ei ole mahdollista arvioida, koska tarkkaa valvontatapaa ei ole tiedossa.

Esityksessä todetaan, että ”Pakkausten valmistajien ja maahantuojien on ennen pakkausten saattamista markkinoille suoritettava asetuksen 38 artiklan mukainen vaatimusten arviointimenettely ja laadittava vaatimustenmukaisuusvakuutus sekä arviointimenettelystä vaadittavat asiakirjat. Vaatimustenmukaisuusvakuutus on tehtävä kaikkien asetuksen 5–12 artiklassa tai niiden nojalla säädettyjen pakkauksia koskevien vaatimusten noudattamisesta. Vaatimustenmukaisuusvakuutusta ja vaatimusten mukaisuuden arviointiprosessin asiakirjoja on säilytettävä 5 vuotta kertakäyttöisten pakkausten ja 10 vuotta uudelleenkäytettävien pakkausten osalta.” Mikäli valvonta on tarkoitus suorittaa tarkastamalla asiakirjat, valtion viranomainen voisi hoitaa tarkastuksen keskitetysti ilman, että kuntien elintarvikevalvontaa kuormitetaan tällaisella uudelle tehtävällä.

Kontaktimateriaaleilla on olennainen merkitys elintarvikkeiden laatuominaisuuksille ja turvallisuudelle, sillä kaikki elintarvikkeet joutuvat kosketuksiin erilaisten materiaalien ja pakkaustarvikkeiden kanssa tuotannon, myynnin, säilytyksen ja käytön aikana. On huomioitava, että pakkausasetuksen 7 artiklan 5 kohdan mukaan edellä olevaa 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta muovipakkauksiin, joiden on tarkoitettu olevan kosketuksessa elintarvikkeen kanssa, jos kierrätysmateriaalin osuus vaarantaa ihmisten terveyden ja johtaa siihen, että pakatut tuotteet eivät ole asetuksen (EY) N:o 1935/2004 mukaisia. Kierrätysmateriaalin käyttö pakkausmateriaaleissa tulee lisäämään valvonnan tarvetta ja vaatimuksia, mikä vaatii osaltaan lisäkoulutusta ja erikoisosaamista sekä resursseja muulta valvontatyöltä.

25 §. Muut valvontaviranomaset

Lakiehdotuksen 25 §:n mukaan ”Elintarvikelain (297/2021) 27 §:ssä tarkoitettu kunnan elintarvike[valvonta]viranomainen valvoo pakkausasetuksen 28 ja 32 artiklan noutoruoka- ja -juoma-alan uudelleentäyttövelvollisuutta ja 33 artiklan noutoruoka- ja -juoma-alan uudelleenkäyttötarjoamista koskevan velvollisuuden noudattamista. Ruokavirasto osallistuu valvonnan suunnitteluun, ohjaukseen ja kehittämiseen valtakunnallisesti.”

Esityksen perustelujen mukaan ”Asetuksen 32 ja 33 artiklan toimeenpanoa koskeva valvontatehtävä olisi tarkoituksenmukaista osoittaa kunnan elintarvikeviranomaiselle, joka jo nykyisin valvoo ravintoloita elintarvikelain perusteella, vuosittain laadittavan valvontasuunnitelman mukaisesti. Näihin valvontasuunnitelmiin ja -käynteihin olisi tarkoituksenmukaista yhdistää uudelleentäyttö- ja -käyttömahdollisuuden tarkastaminen.” Muutoksen aiheuttamaa työmäärää ja sen vaikutusta kunnan elintarvikeviranomaisen ydintehtävän hoitamiseen ei ole mahdollista arvioida, koska tarkkaa valvontatapaa ei ole tiedossa. Lähtökohtana tulee olla työmäärän mahdollisimman vähäinen lisäys. Ruokaviraston tulee hyvissä ajoin ennen lain voimaantuloa viestiä valvonnan toteuttamistavasta elintarvikeviranomaisille ja antaa maksutonta koulutusta.

46 §. Tuottajan vastuu jätehuollosta ja sen kustannuksista

-

48 §. Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

-

52 §. Toimet uudelleenkäytön edistämiseksi ja jätteen synnyn ehkäisemiseksi

-

55 §. Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen

-

61 §. Eräiden tuotteiden tuottajilta ja tuottajayhteisöiltä vaadittava vakuus

-

63 §. Tuottajayhteisön toiminta

-

63 a §. Tuottajien maksuosuudet ja niiden mukauttaminen

-

66 a §. Tuottajan tai muun toimijan valtuutettu edustaja

-

68 §. Juomapakkausten palautusjärjestelmän perustaminen ja järjestelmään liittyminen

-

101 §. Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

-

102 §. Tuottajarekisteriin hyväksymisen edellytykset

-

122 §. Tiedonsaantioikeus

-

126 §. Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Lakiehdotuksen 126 §:n mukaan ”valvontaviranomainen voi: 1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä taikka jätteensiirtoasetusta, elohopea-asetusta, pakkausasetusta taikka akkuasetusta tai niiden nojalla annettuja säännöksiä, jatkamasta tai toistamasta säännösten tai määräysten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;”

Mahdollisuus hallintopakon käyttämiseen asiassa lisää kunnan elintarvikeviranomaisen työtaakkaa. Hallintopakon käyttäminen tulee keskittää valtion viranomaiselle Ruokavirastolle, jolle kunnan elintarvikeviranomainen ilmoittaisi havaitsemastaan pakkausasetuksen rikkomisesta.

128 §. Tuottajavastuuta koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

-

144 §. Maksut

Lakiehdotuksen 144 §:n mukaan ”Kunnan viranomainen voi periä maksun: 4) pakkausasetuksen 32 artiklan noutoruoka- ja -juoma-alan uudelleentäyttövelvollisuuden ja 33 artiklan noutoruoka- ja -juoma-alan uudelleenkäyttötarjontaa koskevan velvollisuuden noudattamiseen liittyvistä tarkastuksista ja muista valvontatoimista 5) pakkausasetuksen 7 artiklan 1 ja 2 kohdan a-c alakohdan muovipakkauksen kierrätysmateriaalin vähimmäisosuutta koskevan velvollisuuden noudattamiseen liittyvistä tarkastuksista ja muista valvontatoimista.”

On tärkeää, että maksu voidaan periä. Työtehtävien muutos ja siihen kouluttautuminen tulee kuitenkin viemään elintarvikeviranomaiselta resursseja, joita ei maksulla tosiasiaa kateta.

Laki verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 1 ja 17 §:n muuttamisesta ja pykäläperustelut

1 §. Digitaalisten palvelujen koordinaattori ja muut toimivaltaiset viranomaiset

-

17 §. Eräiden verkkoalustojen tarjoajien seuraamusmaksut

-

Valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen 23 §:n muuttamisesta ja pykäläperustelut (HE-luonnos luku 7)

23 § Markkinavalvonta

-

Muut kommentit

Mahdolliset muut kommentit HE-luonnokseen

Lakiehdotuksessa elintarvikevalvontaan suunniteltujen tehtävien kirjaukset tulee myös kyetä tehdä sujuvasti ja tehokkaasti ilman lisätyötä ympäristöterveydenhuollon keskitetyssä toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmässä eli Vatissa. Mahdolliset vaadittavat muutokset

tiedonhallintajärjestelmään on toteutettava hyvissä ajoin ja muulla kuin kuntiin kohdistuvalla rahoituksella.

Mattila Nina

Turun kaupunki Kaupunkiympäristötoimiala - Ympäristöterveyspäällikkö

Sanna Raunila